

ΚΡΕΜΑΣΤΡΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Διεύθυνση
Άρης Μαραγκόπουλος

Επίβλεψη: Άρτεμις Λόη
Διόρθωση: Όλγα Παπακώστα
Εξώφυλλο: MOTIVO A.E.

© 2010 Εκδόσεις Τόπος & Φίλιππος Δρακονταειδής
για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο
ISBN 978-960-6863-54-7

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις Τόπος
Πλαπούτα 2 και Καλλιδρομίου
11473, Αθήνα
Τηλ.: 210 8222835-856
Fax: 210 8222684

Βιβλιοπωλείο
Γενναδίου 6
10678, Αθήνα
Τηλ.: 210 3221580
Fax: 210 3211246

www.toposbooks.gr

Φίλιππος Δρακονταειδής

Κρεμάστρα

Με μια λαμπάδα

I

ΤΟ ΠΤΩΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΑ ΠΟΛΙΤΗ Φραντς Γιόζεφ Στράους βρέθηκε τα χαράματα στην εσοχή της εισόδου του κτιρίου της λεωφόρου Ίλια Τσαβτσαβάιτσε 15, απέναντι από την πανεπιστημιακή κλινική της Τιφλίδας.

Το θύμα ήταν πεσμένο μπρούμυτα με τα χέρια απλωμένα μπροστά, είχε το πανταλόνι του κατεβασμένο (λίγο) και μια λαμπάδα ήταν χωμένη (λίγο) στον κώλο του, μια λαμπάδα ακέραιη, δηλαδή άρτι αγορασθείσα, στενή στο άνω μέρος, παχύτερη στο κάτω, ύψους τριάντα περίπου εκατοστών. Το θύμα –λέγω– φορούσε βεβαίως το σακάκι του, το λευκό πουκάμισό του και την πιτσιλωτή γραβάτα του, συνήθιζε να ενδύεται ευπρεπώς, όπως το απαιτούσε η θέση του: ήταν ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Chef de la Délégation de l'Union Européenne) στη Γεωργία, με έδρα την Τιφλίδα, είχε –ως τη στιγμή του θανάτου του– τον βαθμό πρέσβη. Τώρα, έφερε τραύμα διά λεπτού αιχμηρού οργάνου στην καρδιακή χώρα.

Είναι αλήθεια πως τότε όλοι κρατούσαμε φαναράκι, κερί, σπαρματσέτο ή λαμπάδα στα χέρια μας μόλις έπεφτε η νύχτα στην Τιφλίδα, οι διακοπές του ηλεκτρικού ήταν συχνές. Μπορεί δηλαδή να βρισκόσουν σε κλιμακοστάσιο, εντός ανελκυστήρα, εντός δωματίου και να έχανες ξαφνικά το φως σου, δίχως να ξέρεις πότε θα το ξαναβρεις. Μπορεί να έτρωγες ένα εύγευστο χατσαπούρι και να μην εντόπιζες πια πού ήταν η πιατέλα για να πάρεις το επόμενο κομμάτι. Μπορεί να βάδιζες αμέριμνος σε ένα ειδυλλιακό δρομάκι πίσω από το

κτίριο του Μουσείου και να μην ήξερες σε ποια λακκούβα θα έπεφτες, μικρή ή μεγάλη. Το καλύτερο γιατρικό λοιπόν ήταν να έχεις μια λαμπάδα στην τσέπη σου και να την ανάβεις τότε. Το σπαρματισέτο ήταν κακής ποιότητας: έβγαζε καπνό, έλιωνε γρήγορα, χυνόταν τρόπον τινά πάνω σου, έκαιγε τα δάχτυλα, ήταν όμως φτηνό. Η λαμπάδα ήταν από ευγενή (θα λέγαμε) παραφίνη, κρατούσε δύο ώρες. Οι ιερωμένοι είχαν το προνόμιο να ανάβουν κεριά, οι εκκεντρικοί χρησιμοποιούσαν φακό, παρόλο που οι μπαταρίες ήταν δυσεύρετες, μερικά παιδάκια είχαν φτιάξει φαναράκια, των οποίων ο βίος ήταν σύντομος: έπιναν φωτιά και καίγονταν.

Πρωτοφανές γεγονός ήταν, σύμφωνα με τους δημοσιογράφους, ότι στο έγκλημα που μας απασχολεί είχε χρησιμοποιηθεί μια λαμπάδα, γνωστού όντως ότι σε αυτό το εργαλείο εξυπηρέτησης διακρίνονται εύκολα δακτυλικά αποτυπώματα.

Εγώ θα πω τι ξέρω επ' αυτού.

Προς το παρόν, ας υπενθυμίσω πως η κατάσταση της κρατικής εταιρείας παραγωγής και διάθεσης ηλεκτρικού ρεύματος βελτιωνόταν σιγά σιγά, χάρη στις χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον εκσυγχρονισμό των υδροηλεκτρικών μονάδων, που παράγουν το σύνολο σχεδόν της ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα, οπότε το κοινό ανακουφιζόταν, λογαριάζοντας ότι το ρεύμα θα επέστρεφε τρεις ώρες αργότερα και όχι την επόμενη μέρα, όπως συνέβαινε στο πρόσφατο παρελθόν. Θέλω να πιστεύω λοιπόν, δήλωσε ο δημοσιογράφος, πως η λαμπάδα που είχε εισχωρήσει στον πρωκτό του θύματος θα έπρεπε εκ πρώτης όψεως να ανήκε στο θύμα, αφού πρέσβεις, υπουργοί, κομματάρχες, δηλαδή η ανωτέρα εν γένει τάξη της χώρας είχε διαθέσιμες λαμπάδες για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Αυτό το σχόλιο κρίθηκε άκρως πολιτικό και έτυχε της προσοχής που του άξιζε.

Όπως ήταν γνωστό, ο κύριος Στράους συνήθιζε επί πολύ να απολαμβάνει το δείπνο του στην οικία του καθηγητή Χάμλετ Μελάτζε, εγγονού του εμπόρου ημικατεργασμένων δερμάτων Ρόιν Μετρεβέ-

λι, ο οποίος υπήρξε ένθερμος εραστής της τέχνης και είχε συγκεντρώσει δύο πίνακες του Νίκο Παρασμανασβίλι (γνωστότερου ως Πιροσμάνι), ενώ στους άλλους τοίχους της τραπεζαρίας υπήρχαν σχέδια του Τζίγκο Γκαμπασβίλι, δίχως να λογαριάσουμε πίνακες των Περικλή Πανταζή και Θεόφραστου Τριανταφυλλίδη, που του είχαν δοθεί προς φύλαξη από Έλληνες της Σινώπης και της Τραπεζούντας, κατά την ανταλλαγή των πληθυσμών μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922.

Δεδομένης της αξίας τέτοιας κληρονομιάς, δίχως να λογαριάσουμε τις μετοχές των βρετανικών σιδηροδρόμων, ο καθηγητής Μελάτζε είχε ενισχύσει εξωτερικώς την είσοδο του διαμερίσματός του (τρίτος όροφος, απέναντι από το Κοινοβούλιο) με σιδερένιες δοκούς, είχε βάλει κάγκελα στα παράθυρα που έβλεπαν στους πλάγιους δρόμους, όχι όμως στην μπαλκονόπορτα, για να μην εμποδίζεται η θέα προς τη δεξιά όχθη του ποταμού Μετκβάρι και το απέναντι ύψωμα, όπου βρίσκονταν παλαιά κτίσματα, ρομαντικά ερείπια και η εκκλησία Μετέχι.

Ο κύριος Στράους απολάμβανε το δείπνο του πίνοντας γευστικά και ισορροπημένα κρασιά του Καυκάσου, συχνά έλεγε πως ένιωθε απολύτως ασφαλής –σαν στο σπίτι του– στην τραπεζαρία του καθηγητή ώστε να εκφράζει τις απόψεις του δίχως αναστολές επιβαλλόμενες από τις επαγγελματικές υποχρεώσεις του, σπκωνόταν από το τραπέζι για να καθίσει σε μια βαθιά πολυθρόνα δύο βήματα πιο πέρα και να πει ως χωνευτικό το κονιάκ του, τη βότκα του, το Μπορζόμι* του, το καλύτερο νερό του κόσμου. Έτσι πλήρης, άναβε το τσιγάρο του και σχολίαζε τους πίνακες του Πιροσμάνι, περδόμενος κατά διαστήματα, όταν ύψωνε τη φωνή του προς έκφραση θαυμασμού για τα δημιουργήματα της τέχνης.

* Πρόκειται για το περίφημο νερό του Καυκάσου, το οποίο ήταν προσφιλές στον Στάλιν.

Μεταξύ μας, ήξερε τι έλεγε, ήταν καλλιεργημένος. Γιος της διδασκάλισσας Μαίρης Μόζερα και του γεωπόνου Βίλχελμ Φρίντριχ Ρίχαρντ Στράους, είχε γεννηθεί στη Ζάκυνθο την 1η Σεπτεμβρίου 1939 (διήγε συνεπώς το εξηκοστόν έτος του βίου του τότε), ο πατέρας του είχε εργαστεί στο νησί για την αντιμετώπιση των ασθενειών της σταφίδας, οι φωτογραφίες δείχνουν έναν ψηλό όμορφο άντρα. Η Μαίρη Μόζερα, γόνος παλαιάς οικογένειας προερχόμενης από τα περίχωρα του Ίνσμπουργκ, είχε γαλανά μάτια και μαύρα μαλλιά. Στις φωτογραφίες είναι πάντα χαμογελαστή.

Εύκολα χαμογελούσε ο κύριος Στράους. Και στη συνέχεια γελούσε, παράγοντας έναν ήχο σαν να τσουγκρίζαν κατσαρόλια. Ο οδηγός του έμενε ατάραχος, δεν έδειχνε ότι εκνευριζόταν. Εκνευριζόταν όμως και το έδειχνε, περιμένοντας με τις ώρες τον κύριο Στράους να βγει από την οικία του καθηγητή, το γομάρι δεν σκεφτόταν πως ο οδηγός του ξεπάγιαζε στο αυτοκίνητο (είχε μια χοντρή κουβέρτα και σκεπαζόταν, προσπαθούσε να κοιμηθεί ρίχνοντας το κάθισμα προς τα πίσω). Εκνευριζόταν πολύ περισσότερο και μουρμούριζε, όταν ο κύριος Στράους εμφανιζόταν και με το χοντρό δαχτυλίδι του, περασμένο στον παράμεσο του αριστερού χεριού, χτυπούσε μανιωδώς το τζάμι του παράθυρου του οδηγού και στεκόταν με τα χέρια στις τσέπες, περιμένοντας να πεταχτεί ο οδηγός από τη θέση του, να βγει στον δρόμο, να σταθεί σε στάση προσοχής μπροστά του και κατόπιν να ανοίξει την πίσω αριστερή πόρτα, να μουρμουρίσει «mein Herr», να βεβαιωθεί πως το αφεντικό του είχε λάβει τη θέση του, να κλείσει την πίσω αριστερή πόρτα, να βάλει μπροστά, έχοντας μια λαμπάδα στη θέση του συνοδηγού, έτοιμη να χρησιμοποιηθεί –εφόσον η ανάγκη εμφανιζόταν– φτάνοντας στην οικία του κυρίου πρέσβη, του οποίου προπορευόταν στη σκάλα, με το χέρι του να αγγίζει το κουμπούρι του που ήταν κρεμασμένο στον ειδικό τελαμώννα κάτω από το σακάκι του.

Ο κύριος πρέσβης δεν χρησιμοποιούσε τον ανελκυστήρα, φοβούμενος ότι μια διακοπή ρεύματος θα τον αιχμαλωτίζε στο κου-

βούκλιο, άσε που λεγόταν ότι οι άνθρωποι του υποκόσμου έκοβαν το ηλεκτρικό όπου ήθελαν για να κάνουν τη δουλειά τους. Ο οδηγός ξεκλείδωνε την πόρτα του διαμερίσματος, άνοιγε τα φώτα, ο κύριος πρέσβης τον ακολουθούσε, ο οδηγός ήταν η ασπίδα του. Εν κατακλείδι, φυσιογνωμία και συμπεριφορά ανώτατου –τυπικού– στελέχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το περίεργο εν προκειμένω είναι πως εκείνο το πρωινό, όταν ο οδηγός ξύπνησε (είχε χορτάσει τον ύπνο), τα τζάμια του αυτοκινήτου είχαν θολώσει, το φως όμως της μέρας ήταν παρόν, το περίεργο λοιπόν είναι πως ο οδηγός δεν ανησύχησε που το αφεντικό του δεν είχε φανεί. Δυο ή τρεις φορές είχε ξημερωθεί στην οικία του καθηγητή, αλλά περισσότερες φορές είχε ξημερωθεί στο ξενοδοχείο *Metekhi*, όπου οι πουτάνες περίσσευαν στους άνω ορόφους, από όπου η θέα της πόλης διατηρείται υποσχόμενη. Δεν ανησύχησε, αλλά βγήκε από το αυτοκίνητο, πήρε βαθιές ανάσες, ο καιρός ήταν καλός, ένα μικρό σύννεφο μόνο στεκόταν πάνω από την πόλη. Όταν όμως ξημέρωσε, ο οδηγός σκέφτηκε πως υποχρέωσή του ήταν να κάνει κάτι, δηλαδή να πάει στο γραφείο του κυρίου Στράους, τέτοια ώρα η καθαρίστρια ήταν εκεί, θα του έψηνε καφέ. Εν κατακλείδι, φυσιογνωμία και συμπεριφορά κατώτερου ιθαγενούς υπαλλήλου με σύμβαση έργου.

Η καθαρίστρια τον πληροφόρησε πως μόλις πριν από δύο λεπτά της ώρας είχε ενημερωθεί πως ο κύριος Στράους είχε δολοφονηθεί, τον είχαν σκεπάσει βιαστικά με ένα σεντόνι για να μη φαίνεται η λαμπάδα που ήταν κωμένη στον κώλο του. Α, είπε ο οδηγός, το καφενείο στην πέρα γωνία του δρόμου δεν άνοιγε τόσο νωρίς. Δεν έλεγε τίποτα περισσότερο πριν πει τον καφέ του, το μυαλό του όμως δούλευε. Και επειδή το μυαλό του δούλευε, «ποια λαμπάδα», αναρωτήθηκε, η λαμπάδα του κυρίου Στράους ήταν στο αυτοκίνητο, αναπαυόμενη, όπως πάντα, στη θέση του συνοδηγού. Του ερχόταν να γελάσει: ο κύριος Στράους ήταν θύμα δολοφονίας και,

σαν να μην έφτανε αυτό, είχε χωμένη μια λαμπάδα στον κώλο του. Τι εξευτελισμός!

Προκειμένου να μην αφήσει τον εαυτό του να παρασυρθεί σε σχόλια «πώς βρέθηκε εκεί, ένα χιλιόμετρο περίπου μακριά από το αυτοκίνητό του», συνέχισε να σκέφτεται, «ποτέ τον τελευταίο καιρό δεν απομακρυνόταν τόσο». Κατά συνέπεια, είχε βγει από το μπαρ *Πιροσμάνι* στο κάτω μέρος της λεωφόρου Ρουσταβέλι και είχε περπατήσει ως το ύψος της πανεπιστημιακής κλινικής, η λεωφόρος Τσαβτσαβάτζε δεν φωτίζεται επαρκώς, περίεργα πράγματα!

II

ΒΕΒΑΙΩΣ, Η ΕΙΔΗΣΗ ΤΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ του κυρίου Στράους άφηνε αδιάφορους τους κατοίκους της Τιφλίδας, τυρβάζοντας περί πολλά προς εξασφάλιση του επιούσιου άρτου, μερικοί προτιμούσαν το παντεσπάνι, το οποίο και απολάμβαναν με τον τρόπο τους. Η κίνηση στους δρόμους συνεπώς ήταν η συνήθης, η Αστυνομία είχε αποκλείσει εκείνη την πλευρά της λεωφόρου Τσαβτσαβάτζε, με αποτέλεσμα να προκαλείται ταλαιπωρία για τους οδηγούς των οχημάτων, που ανέρχονταν προς την ίδια κατεύθυνση, πριν λάβουν την κατιούσα προς τους παρόχθιους δρόμους. Ένα ασθενοφόρο ήταν στον τόπο του εγκλήματος, ο κύριος ιατροδικαστής είχε αφιχθεί, ο πρέσβης της Ελληνικής Δημοκρατίας είχε φτάσει και ενημερωνόταν, ο αρχηγός της Αστυνομίας της Τιφλίδας είχε περάσει και δώσει τις δέουσες εντολές, μερικοί αργοπορημένοι φωτογράφοι και δημοσιογράφοι απathanάτιζαν το σεντόνι που σκέπαζε το θύμα, φροντίζοντας, αναλόγως με τις πολιτικές τους προτιμήσεις, να προβάλλουν εκείνη την περριοχή του σεντονιού που έστεκε σαν φλόκος ιστιοφόρου, υποβασταζόμενος από τη λαμπάδα, ή να τονίζουν ότι, λες και βρισκόταν